

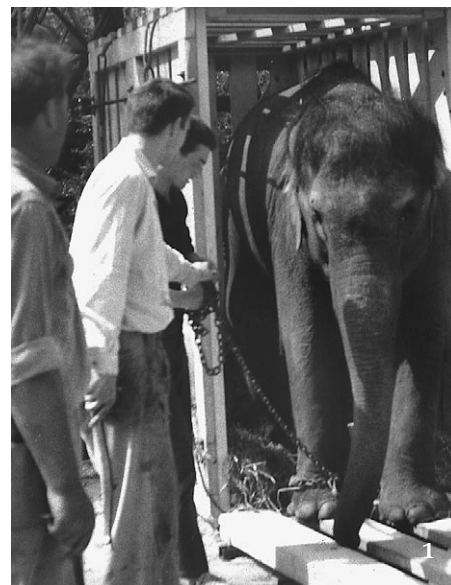
Indická slonice Gulab – 60 let v Zoo Praha

Letos 5. června uplynulo 60 let od příchodu samice slona indického (*Elephas maximus*) pojmenované Gulab do pražské zoologické zahrady. Byla šestým slonem v historickém pořadí chovu slonů v Zoo Praha a začínala po delší pauze druhou etapu chovu v prvním pavilonu slonů. Tato etapa pokračuje nepřetržitě dodnes, i když sloni jsou již ve třetím pavilonu. A všechna stěhování s tím spojená Gulab prožila. S jejím pobytem v naší zoo se pojí i několik dalších nej. Je nejen nejstarším chovaným slonem v Praze, máme ji i nejdéle ze všech slonů, kteří zde dosud pobývali. Během té doby se musela seznamovat s největším počtem nových slonů všech druhů, kteří zahradou prošli, zažila všechny změny ve způsobech chovu slonů, také ale množství stavebních úprav a rekonstrukcí a pomohla velkému množství chovatelů naučit se se slony pracovat. Seznam všech, kteří se v chovu s Gulab přímo setkali, se mi nikdy nepodařilo sestavit úplně. Sám se s ní znám 58 let a od r. 1969 jsem s ní pracoval téměř 40 let. Prožili jsme toho spolu tolik, že se to nedá v krátkosti popsat a dodnes máme velmi krásný vztah. To беру jako dar a velkou odměnu. Gulab je v pořadí šestým slonem z celkového počtu 27 zvířat, která byla součástí více než 90leté historie chovu slonů v Zoo Praha.

Ale zpět k příchodu Gulab do Prahy, který byl spíše dílem náhody. Dostala se k nám prostřednictvím Podniku zahraničního obchodu Metalimex jako dar indického obchodníka M. M. Sharmy, majitele firmy Ram Bahadur Thákur a Co., New Delhi, Indie. Ten v té době čile obchodoval s tehdejší Československem a občas v rámci obchodních styků přijížděl do Prahy i s manželkou. Její pobyt měla na starosti sekretářka generálního ředitele

Metalimexu paní Blanka Kostínková, shodou okolností maminka našeho tehdejšího chovatele. Pan Sharma byl s péčí o svou ženu velmi spokojen a chtěl paní Kostínkové dát nějaký dárek jako poděkování. To bylo v té době sice běžné, ale také problematické. Paní Kostínková dar odmítala a nakonec po naléhání pana Sharmy ve snaze celou záležitost ukončit řekla v žertu „přivezte mi třeba slona“. Tím to bylo považováno za vyřízené. Ale po nějaké době přišel do Prahy telegram, že slon je připraven na cestu. A nastal problém kam s ním.

Slon byl nabídnut Zoo Praha, která v té době žádného neměla a pavilon s výběhem byl volný. Tehdejší ředitel prof. Zdeněk Veselovský zpočátku nabídku odmítal, protože nový pavilon teprve vznikal na papíře. Zahrada ani neměla peníze na transport. Nakonec se vše vyřešilo, M. M. Sharma transport zaplatil a Gulab se mohla vydat na cestu. Do přístavu v Bombaji dorazila na nákladním autě a jeřábem byla v jakémsi koši přenesena na palubu lodi Jiskra Československé námořní plavby. Tam jí námořníci postavili dřevěný přístřešek a po celou dobu plavby se o ni starali, zejména Vilda Klein. Plavba do přístavu v jugoslávské Rijeci trvala 14 dní a v přístavu ji očekával pracovník M. M. Sharmy a nákladní auto ČSAD s naším inspektorem zvěře Ivanem Faltou. Bedna z lodi byla nepoužitelná, musela být zhotovena nová, pak se teprve Gulab mohla vydat na poslední fázi cesty do Prahy. Ráno 5. června 1966 v 9 hodin dorazili do zoo. Ihned byla přeložena z auta do výběhu a následně do stáje (obr. 1). V době příchodu byl její věk odhadován na 6–7 let, vážila 1 825 kg a měřila 200 cm. Nakonec bylo rozhodnuto jí připsat rok narození 1959.

1 a 2 Slonice Gulab při svém příchodu do Zoologické zahrady Praha 5. června 1966 (obr. 1) a 29. července 2022 (2, foto P. Hamerník). Snímky z archivu Zoo Praha

Pocházela ze stáji pracovních slonů pana Sharmy a prý po své matce podědila notnou dávku svěhlavosti a jako pracovní slon nebyla perspektivní. Tuto vlastnost nám také brzy a dlouho předváděla. Gulab je ale velmi klidné, ohleduplné a hodné zvíře, má ráda kontakt se „svými“ lidmi a velmi dobře si je pamatuje. Její klidné povahy jsme využívali při různých akcích pro veřejnost, oslavách zahrady nebo kontaktu se slabozrakými a zrakově postiženými dětmi apod. Pro ostatní slony působila jako ochránkyně a adoptivní matka nových mladých slonů, zejména slůňat, a i když kdysi ve skupině byli i sloni afričtí, byla vždy vůdkyní. Tou je vlastně dodnes.

Potomci M. M. Sharmy vlastní rodinnou firmu stále a celkem pětkrát, co si pamatuji, Gulab někdo ze Sharmů navštívil. Sám pan Sharma tu byl dvakrát, nepočítám-li jeho návštěvu při předávání slonice zahradě krátce po jejím příjezdu. Zpočátku na indické návštěvy velmi reagovala, nyní již to není nijak výrazné. Teprve v r. 2012, po jedné z indických návštěv, se nám podařilo doplnit již tak bohaté informace o Gulab o údaje z počátku jejího života v Indii. Narodila se v Kasore Village ve státě Bihar na severovýchodě Indie, blízko hranic s Nepálem. Prvních pět let prožila ve stáji Gohi Village. Prvním mahutem, který se o ni staral, byl Murshid Mian ze Samastipur, který prý v r. 2012 ještě žil.

Gulab v současnosti, ve svých 67 letech stále působí jako vůdkyně skupiny pražských slonů, i když tlak mladých slonic, především matek, je stále silnější. Mateřství jí bylo bohužel z různých důvodů odepráno, a tak si to vynahradila jako adoptivní matka nových slůňat v dřívějších dobách. Dnes je stále klidným a hodným zvířetem, ale má ráda klid a občas jí ti malí trochu překážejí. Na svůj poměrně vysoký věk je v dobré kondici a zdravá, a pokud mohu porovnat s podobně starými slony v Evropě, je na tom velmi dobře. Doufám, že to ještě nějakou dobu vydrží, alespoň dva roky, kdy budu 60 let v zoo i já.

